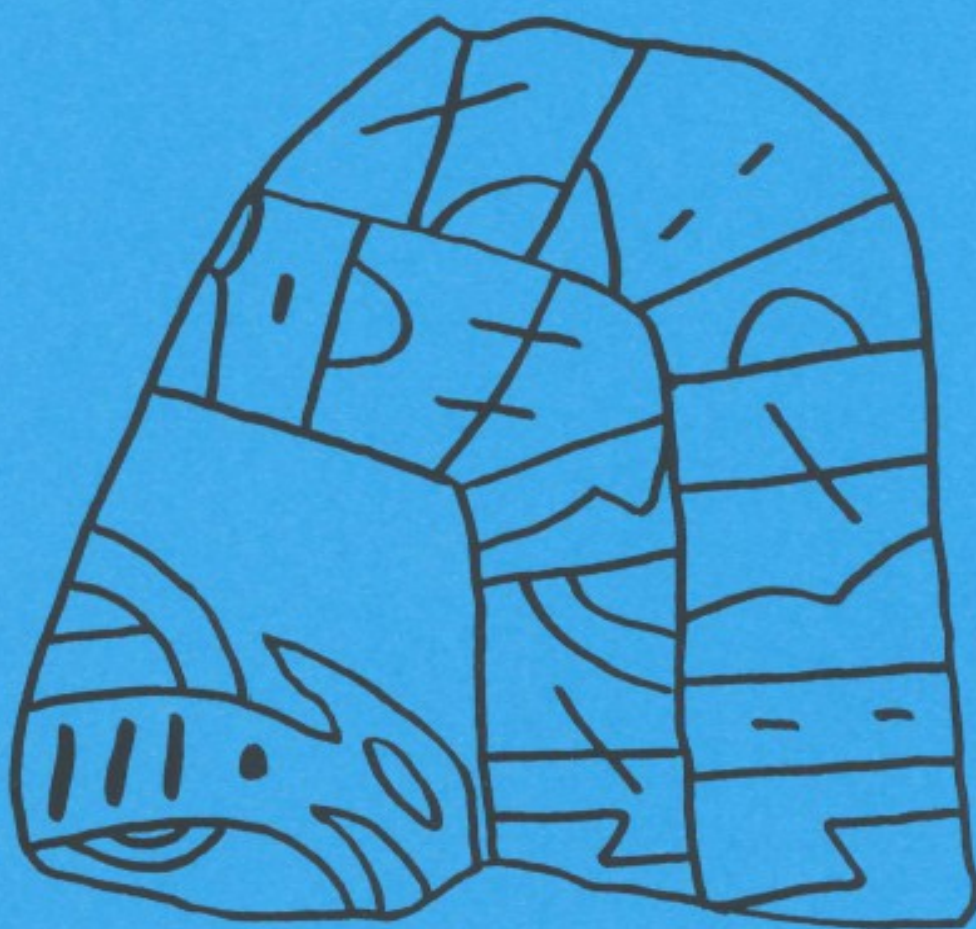

NYTT OM RUNER

Meldingsblad om runeforskning

Nr. 13

1998

ISSN 0801-3756

I oktober 1997 påträffades en RUNSTEN i samhället FÄRLÖV i SKÅNE. Fyndet gjordes i samband med planteringen av en ny allé vid landsvägen till Kristianstad omkring 300 meter söder om Färlövs kyrka. Runstenen var mycket illa medfaren och togs därför in för restaurering. Den står nu rest i anslutning till fyndplatsen, som också är den ursprungliga platsen för runstenen. Stenen har varit rest i kanten av ett stort gravfält, som undersöktes 1996 och 1997. Då påträffades bl.a. flera gravar med brända ben av människor och djur och två större skeppssättningar, vilka daterats till tiden 700–800 resp. 800–900. Bland de äldsta gravarna (200-talet) fanns en vapengrav med resterna av två män och deras vapen lagda i en bronskittel. Stenen är av gnejs och är 284 cm lång, 95 cm bred och 54 cm tjock. Inskriften är inhuggen i en naturlig fåra längs med och nära stenens vänstra kant och läses nedifrån och upp. Den är inte försedd med ramlinjer och det är möjligt att fåran använts som ram för inskriften. Inskriften börjar drygt 130 cm från stenens nederkant och sluter omkring 45 cm från toppen. Själva inskriften är 107 cm lång och består av 19 runor eller rester av runor. Den är så illa skadad att endast tio runor kan bestämmas till sin karaktär. Tecknens höjd varierar mellan 5,5 och 10 cm. Inskriften börjar med en 4,5 cm långt streck, som kan vara en rest av en runa. Därefter följer ett vittrat parti där rester av tre runor skönjes. Runa 5 kan vara en **i**-runa, huvudstaven i det närmaste fullständigt bevarad; inga spår av bistavar finns. Basen av runa 6 är bortvittrad. En bistav utgår i en båge snett nedåt höger från toppen av huvudstaven. Runan har troligen varit **u**, men det kan inte uteslutas att bistaven svängt in mot huvudstaven. I så fall har runan varit **p** med stor "påse". Av runa 7 återstår rester av en huvudstav, inga spår av någon bistav. Runa 8 **u** är säker, likaså 9 **i**, 10 och 11 **A**. Därefter finns otydliga rester av tre runor. Runa 15 **A** och 16 **r** är säkra. Av runa 17 återstår övre och nedre delen av en huvudstav, dess mitt är skadad av vittring. Om där finns rester av någon bistav kan inte avgöras. Runa 18 **r** och 19 **m** är grunda men säkra. Efter runa 19 finns det inga spår av ytterligare ristning.

Färlöv-stenen ligger utanför området med jämförbara steninskrifter ("Blekinge-gruppen"). Det kan dock noteras att man vid arkeologiska utgrävningar 1965 påträffade en runsten i Elleköpings kyrka, Åhus — dvs ca 15 km sydöst om Färlöv — av samma monumentala karaktär som Färlöv-stenen men med en blandning av sådana kortkvist- och långkvistrunor, som snarast hör hemma i 900-talet. Runorna på Färlöv-stenen är dock av en annan karaktär och inskriftens utformning och dess placering längs kanten av ristningssidan talar snarast för att den hör till den grupp av steninskrifter som brukar föras till övergångsperioden mellan inskrifterna med de äldre och de yngre runorna. I fyndrapporten har Thorgunn Snædal jämfört den närmast med DR 356 vid Sölvesborgs kyrka drygt 30 km öster om Färlöv. I DR 356 används äldre runformer för **m** och **w** och runan för *a* (A), och inskriften har av Moltke daterats till ca 750–800. Troligen står A-runorna på Färlöv-stenen också för *a*, även om det inte kan fastställas med full säkerhet, eftersom skadorna inte medger någon säker tolkning av inskriften. Eftersom man inte tycks ha använt någon av de äldre runorna i Färlöv-inskriften är den möjligen något yngre än Sölvesborgsstenens inskrift. Enligt Snædal hör den snarast till 800-talet.